

Biskupi chełmscy i chełmsko-lubelscy

Diecezję Chełmską powołał papież Grzegorz XI, bullą wydaną 1375.II.13. Król Władysław Jagiełło, wskrzesił erygowaną, lecz niefunkcjonującą jeszcze diecezję przywilejem fundacyjnym 1417.VIII.14. Kapitułę ufundowano w 1429 i potwierdzono w roku 1431 [331]. Biskupstwo chełmskie stało nisko w hierarchii ważności kościelnej i politycznej [411]. w końcu XVIII w. proporcje rocznych dochodów biskupstwa chełmskiego do najbogatszego, krakowskiego miały się jak 1:56.

Biskupi chełmscy i chełmsko-lubelscy,

od

Macieja ze Starej Łomży

i roku

1490

, rezydowali w Krasnymstawie.

Papież Pius VI dekretem z 1790.VII.20 potwierdził uchwałę Sejmu Czteroletniego z 1790.VI.11

o włączeniu Lubelszczyzny do Diecezji Chełmskiej, ale nie zgodził się na przeniesienie stolicy biskupiej, ani na zmianę nazwy diecezji. Zaczęto używać nazwy diecezja chełmsko-lubelska.

Po trzecim rozbiórce Polski, kiedy Lublin znalazł się w granicach austriackiej Galicji, cesarz Franciszek II, 1803.V.10 zatwierdził projekt utworzenia diecezji lubelskiej. Zniesienia Diecezji Chełmskiej z równoczesnym powołaniem do życia diecezji lubelskiej dokonał Pius VII bullą

wydaną 1805.X.09, a wprowadzoną w życie 1807.X.20. Katedralna kapituła chełmska przyjęła miano lubelskiej, mimo iż dopiero w roku 1826 siedzibę jej przeniesiono do Lublina [256].

Konsystorz przeniesiono do Lublina, a biskup rezydował w letniej rezydencji w Kumowie [246].

Poczet biskupów chełmskich i chełmsko-lubelskich

Droga do episkopatu zwykle wiodła poprzez pracę w kancelarii królewskiej, piastowanie funkcji państwowych i zasługi położone w dyplomacji. Biskupi z urzędu zasiadali w senacie oraz brali udział w lokalnych ziemskich sejmikach szlacheckich. Biskupstwo chełmskie, jako jedno z mniejszych, zwykle stanowiło wczesny etap na drodze awansu, zaczynającego się od biskupstwa kamienieckiego.

Ukoronowaniem kariery duchownej i politycznej było arcybiskupstwo gnieźnieńskie i tytuł prymasa Polski.

Poczet biskupów trudny jest do ustalenia, a lista jest niedoskonała. Źródła nie podają jednoznacznych informacji [47,179,272,277,343,366, 411,444]. Dotyczy to i osób i dat. Niektórzy biskupi są negowani przez Encyklopedię Kościelną [179], jako ci, którzy nie zostali potwierdzeni, zatwierdzeni, nie przyjęli stanowiska albo przedwcześnie zmarli (zaznaczono ich

w tabeli (?). Zdarzało się, że biskup przed ingresem do katedry chełmskiej, był przenoszony do innej diecezji [411].

Do dziś nie powstała porządna monografia Diecezji Chełmskiej, możliwe, że z wyżej przedstawionych powodów. a jednak szkoda.

Biskupi chełmscy

Lp.

Imię

i Nazwisko

Herb

Daty życia

Urząd

1.

Tomasz

z Sienna

ok. 1280

ok. 1365

1359.05.20

1365

2.

Stefan

ze Lwowa

ok. 1350

1416.10.01

1388

1406.09.18

3.

Jan

Biskupiec

Cholewa

1377

1452.04.22